

Autor stihova „...Jao kad bih znao sa kim sada spava, ne bi joj glava, ne bi joj glava
Jao kad bih znao ko je sada ljubi ne bi mu zubi, ne bi mu zubi,
Jao kad bih znao ko to u meni bere kajsije još nedozrele...“, nezaobilaznog
štiva tinejdžera svih uzrasta, autor dečje pesme (ali nikako pesmice)
„Ne volim pesme nečije koje se zovu dečije...“;

prvi pisac koji se drznuo da osvetli život i rad heroine dinastije Dunderskih, Lenke, čije ime su neoprostivo i uvek vezivali za velikog Lazu Kostića; pisac orijentacija, autor mnogih emisija za decu, autor pionirskih i ključnih ostvarenja za TV stvaralaštvo sa ovog prostora, Pero Zubac, obeležava jubilarnu pedesetogodišnjicu rada u 2013. godini.

Tim povodom u Galeriji ITD (Institut za transfuziju dizajna) na Petrovaradinskoj tvrđavi, kulturnog novosadskog zagovornika novog dizajna, Baneta Radoševića, priređena je nesvakidašnja izložba od 112 naslova izdanja koje je za proteklih pola veka potpisano imenom Pere Zupca. Na izložbi su postavljene samo korice, ali se i kroz njih može dobiti uvid u jedinstvenu simbiozu reči i slike, pisanog i vizuelnog, što je zasluga rada velikog broja umetnika, ilustratora, majstora fotografije, i kao takva predstavlja pregled istorije grafike knjige. Bane Radošević je sa svojim timom pokušao da putem ovih naslova i grafika reprezentuje celokupan stvaralački opus ovog raznorodnog autora čija su dela štampana od Murske Sobote i Čakovca do Skoplja, ukratko u svim republikama tadašnje Jugoslavije, a čitana i recitovana širom sveta.

Ovaj događaj okupio je lične prijatelje i kolege, stručnjake, poštovaoce dela i rada, te predstavnike svih medija, potvrđujući time odanost ličnosti autora i njegovom delu i njegov uticaj na svekoliko stvaralaštvo i život kulturno-društvenog miljea u kome je živio i stvarao.

Osvrt Pere Zupca na pola veka stvaralaštva, koji je bio i ostao inspiracija brojnim umetnicima i dizajnerima, a koji je pre nekoliko dana primio „Lenkin prsten“, bazirao se pre svega, na dve stvari. Jedna je sporna godina jubileja, jer je po sopstvenom priznanju, prvu pesmu napisao u sedamnaestoj godini ali, pošto je živio u jednoj ozbiljnoj državi, u kojoj je umetnički staž počinjao sa punoletstvom, morao je da sačeka 30. maj 1963. godine, ili dan punoletstva i to je zvaničan datum početka brojanja, i zbog toga će oficijelni dan pedesetogodišnjice biti obeležen maja 2013. godine.

Drugi važan, a moglo bi se reći i presudan momenat su „Mostarske kiše“, poema uz koje su odrasle, a nadamo se i dalje odrastaju generacije.

Na pitanje koliko su te „Kiše“ obeležile njegov život, Pero Zubac je jednostavno odgovorio: -Uglavnom, rekao bih ceo život. „Mostarske kiše“ su kao reflektor bacile svetlo na sve ono što sam uradio u životu. „Kiše“ sam napisao u dvadesetoj, i one su vrlo rano od mene napravile, moglo bi se reći zvezdu, jer tada je poezija bila vrlo popularna. Matija Bećković je i tada bio

najveća zvezda i sada je, srećom. Tako da je meni, kao stariji brat, otvarao ta velika vrata poezije.

Za uspeh „Mostarskih kiša“ zasluge ima i Rale Damjanović, koji ih je godinama nadahnuto recitovao. On ima u jednoj knjizi eseja, pošto je izuzetan esejista i prozni pisac, jedan esej u kome govori kako je prvi put čuo mene da u Antićevom ateljeu, govorim pesmu i da je ona, ta pesma, promenila njegov život. I tu priznaje da nikad niko nije mogao da kazuje „Mostarske kiše“ kao ja, tog trenutka na balkonu. Kada sam ga pitao: A sad? Odgovorio je: Ne, to je bio neuhvatljivi tren koji ne može da se ponovi.

O svom dugom, plodnom i raznorodnom umetničkom radu, o lepotama i mukama u njemu, Pero Zubac kaže:

-Kada se pogleda sve to, bilo je to kao neka lepa igra. Bez obzira što smo imali malo izdavača, i što su bili samo državni, vreme u kome su se štampale sve ove knjige, a sakupljene na jednom mestu čine jedno čudo, koje nikada nisam mogao ni da zamislim.

Najteže je možda bilo da se odbranim od „Mostrskih kiša“, jer one su samo deo onoga što sam ja radio u životu, ali sam u svojoj tridesetoj shvatio da mi ta poema otvara vrata i da ja tu ništa ne mogu učiniti. Kada je došao internet video sam kako ona povuče još neke pesme, uz nju neko postavi i npr. potpuno nepoznatu poesmu „Trpanjske elegije“, koja je nastala dva meseca posle „Kiša“ i isto toliko je dugačka i na istom mestu objavljena u „Telegramu“.

Ima jedan fenomen koji rado citiram, mislim da je koristan mladim piscima da nauče nešto. Dobio sam Goranov vjenac 1972. godine, tada najveću pesničku nagradu u Jugoslaviji, u svojoj 27. godini. Bio je Goranov jubilej i u prvom redu, u velikoj Sali na Savskoj cesti, ispred 3.000 pretežno madih ljudi koji glasaju, sedela je kompletna elita našeg pesništva: od Daneta Zajca, Košute, do Mekulija i Ganeta Todorovskog, Daviča, Desanke, Mire, Mike, Dobriše Cesarića, Damjanovića, Jure Kaštelana, a ja sam bio najmlađi. I tada sam dobio nagradu, tih 50 ili 100 koraka koje sam trebao da pređem od jedne sale do druge, to je bilo najteže u mom životu. Trebalo je da izađem da pogledam ta lica, sve te moje idole i prijatelje, da primim Vijnac koji je trebalo neko od njih da dobije. Posle me je Kaštelan zagrlio i naredio da ustanem i izveo me iz sale onako sa Vjencem, bez kaputa, preko puta u kafanu u „Medulić“. „Slušajte, sedite tu, rekao mi je, ništa niste krivi. Napisali ste nešto što ne znate šta ste napisali, a ja ću sutra govoriti besedu o tome. Svi smo sretni, oduševljeni. Ništa se nije promenilo. Vi ste mladi i niko od nas nije povrjeđen, budite mirni, ja to znam. To je taj fenomen kada mladi pesnik shvati da su oni ta veličina od koji je on učio i da će tako ostati, da se ništa s nagradom, niti bilo čim neće promeniti ustaljeni poredak.

Zahvalan sam Banetu Radoševiću što je sa svojim timom uložio veliki napor i uradio ogroman posao, da ovo postavi, da ljudi mogu da vide, jer ko zna da li će još nekada sve knjige biti sabrane na jednom mestu, a ovo će ostati trajno obeleženo - rekao je na kraju Pero Zubac uz obećanje svim prisutnim da se za dvadeset godina nađemo na istom mestu u sličnom sastavu, da proslavimo 70 godina rada.

[Više fotografija možete da pogledate i o v d e.](#)